

Domstolen ogiltigförklarar beslut 2016/1250 om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom skölden för skydd av privatlivet i EU-Förenta staterna

Däremot konstaterar domstolen att kommissionens beslut 2010/87 om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till registerförare etablerade i tredjeland är giltigt.

I den allmänna dataskyddsförordningen¹ (DSF) föreskrivs att överföring av personuppgifter till ett tredjeland bara får ske under förutsättning att det aktuella tredjelandet säkerställer en adekvat skyddsnivå för dessa uppgifter. Enligt denna förordning kan kommissionen besluta att tredjelandet i fråga, med hänsyn till dess interna lagstiftning och internationella åtaganden, säkerställer en adekvat skyddsnivå². I avsaknad av ett sådant beslut om adekvat skyddsnivå får en sådan överföring endast äga rum efter att uppgiftsutföraren som är etablerad i unionen har vidtagit lämpliga skyddsåtgärder, vilka bland annat kan utgöras av standardiserade dataskyddsbestämmelser som antas av kommissionen, och under förutsättning att det finns lagstadgade rättigheter och effektiva rättsmedel för de registrerade³. Vidare innehåller DSF noggranna bestämmelser om villkoren för att en sådan överföring ska få äga rum i avsaknad av ett beslut om adekvat skyddsnivå eller lämpliga skyddsåtgärder⁴.

Maximillian Schrems är medborgare i Österrike och bosatt i den medlemsstaten. Han har använt Facebook sedan år 2008. Liksom för alla Facebookanvändare i unionen överfördes Maximillian Schrems personuppgifter, helt eller delvis, av Facebook Ireland till servrar tillhörande Facebook Inc., vilka är belägna i Förenta staterna där uppgifterna behandlas. Maximillian Schrems gjorde en anmälan till den irländska dataskyddsmyndigheten och begärde i huvudsak att myndigheten skulle förbjuda dessa överföringar. Han anförde att gällande rätt och praxis i Förenta staterna inte säkerställde ett tillräckligt skydd mot myndigheternas tillgång till personuppgifter som överförs till detta land. Detta klagomål avslogs med motiveringen att kommissionen i beslut 2000/520⁵ (kallat Safe Harbour-beslutet) hade konstaterat att Förenta staterna säkerställer en adekvat skyddsnivå. I dom meddelad den 6 oktober 2015 med anledning av en tolkningsfråga som hänskjutits av High Court (Förvaltningsdomstolen, Irland) slog EU-domstolen fast att detta beslut var ogiltigt (kallad domen i målet Schrems I)⁶.

Med anledning av denna dom upphävde den irländska domstolen beslutet att avslå Maximillian Schrems klagomål och återförvisade ärendet till dataskyddsmyndigheten. Denna myndighet anmodade därefter Maximillian Schrems att omformulera sitt klagomål med hänsyn till EU-domstolens ogiltigförklaring av beslut 2000/520. I det omformulerade klagomålet vidhöll Maximillian Schrems att Förenta staterna inte säkerställer en tillräcklig skyddsnivå för personuppgifter som överförs till detta land. Han begärde att myndigheten för framtiden skulle avbryta eller förbjuda den

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (EUT L 119, 2016, s. 1).

² Artikel 45 DSF.

³ Artikel 46.1 och 46.2 c DSF.

⁴ Artikel 49 DSF.

⁵ Kommissionens beslut 2000/520/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom de principer om integritetsskydd (Safe Harbor Privacy Principles) i kombination med frågor och svar som Förenta staternas handelsministerium utfärdat (EGT L 215, 2000, s.7).

⁶ Domstolens dom av den 6 oktober 2015, Schrems, [C-362/14](#) (se även pressmeddelande [nr 117/15](#)).

överföring av hans personuppgifter från unionen till Förenta staterna som Facebook Ireland numera genomför på grundval av de standardiserade dataskyddsbestämmelser som återfinns i bilagan till beslut 2010/87⁷. Den irländska dataskyddsmyndigheten ansåg att frågan hur klagomålet skulle handläggas var beroende av giltigheten av beslut 2010/87 och inledde därför ett förfarande vid High Court (Förvaltningsdomstolen) i syfte att få denna att vända sig till EU-domstolen med en begäran om förhandsavgörande. Efter att detta förfarande inletts antog kommissionen beslut 2016/1250 om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom skölden för skydd av privatlivet i EU och Förenta staterna⁸ (kallat beslutet om skölden för skydd av privatlivet).

Med begäran om förhandsavgörande önskade den hänskjutande domstolen att EU-domstolen skulle klargöra tillämpligheten av DSF på överföringar av personuppgifter som grundar sig på de standardiserade dataskyddsbestämmelser som återfinns i beslut 2010/87, dels vad avser den skyddsnivå som krävs enligt denna förordning i samband med en sådan överföring, dels vad avser de skyldigheter som åvilar tillsynsmyndigheterna i detta sammanhang. High Court (Förvaltningsdomstolen) reste även frågan om giltigheten av såväl beslut 2010/87 som beslut 2016/1250.

I den dom som meddelades idag, konstaterade EU-domstolen att det vid prövningen av beslut 2010/87 mot bakgrund av stadgan om de grundläggande rättigheterna inte har framkommit någon omständighet som påverkar beslutets giltighet. Däremot ogiltigförklarade domstolen beslut 2016/1250.

Domstolen fann till att börja med att unionsrätten, och särskilt DSF, är tillämplig på en överföring av personuppgifter i kommersiellt syfte från en näringsidkare etablerad i en medlemsstat till en annan näringsidkare etablerad i ett tredjeland, trots att dessa uppgifter, under eller efter denna överföring, kan komma att behandlas av myndigheterna i det tredjelandet för ändamål som avser allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet. Domstolen preciserade att denna typ av behandling av personuppgifter av myndigheterna i ett tredjeland inte innebär att en sådan överföring faller utanför förordningens tillämpningsområde.

När det gäller den skyddsnivå som krävs i samband med en sådan överföring, konstaterade domstolen att kraven enligt bestämmelserna i DSF i detta avseende, som hänför sig till lämpliga skyddsåtgärder, lagstadgade rättigheter och effektiva rättsmedel, ska tolkas så, att personer vars personuppgifter överförs till ett tredjeland med stöd av standardiserade dataskyddsbestämmelser ska åtnjuta **en skyddsnivå som är väsentligen likvärdig med den som garanteras inom unionen genom denna förordning, jämförd med stadgan**. Domstolen angav härvidlag att **vid bedömningen av den skyddsnivå som säkerställs i samband med en sådan överföring ska hänsyn tas till såväl de avtalsvillkor som överenskommit mellan uppgiftsutföraren, som är etablerad i unionen, och mottagaren av överföringen i det berörda tredjelandet, som de relevanta delarna av rättssystemet i det tredjelandet såvitt avser den åtkomst som myndigheterna i det tredjelandet eventuellt har till överförda personuppgifter.**

När det gäller de skyldigheter som åvilar tillsynsmyndigheterna i samband med en sådan överföring slog domstolen fast att såvida det inte finns ett giltigt kommissionsbeslut om adekvat skyddsnivå är dessa myndigheter **skyldiga att avbryta eller förbjuda en överföring av personuppgifter till tredjeland, när de, med beaktande av samtliga omständigheter i samband med denna överföring, anser att dessa klausuler inte iaktas eller inte kan iaktas i det tredjelandet och att det skydd för överförda personuppgifter som krävs enligt unionsrätten inte kan säkerställas med andra medel, förutsatt att uppgiftsutföraren som är etablerad i unionen inte själv har avbrutit eller upphört med överföringen.**

⁷ Kommissionens beslut 2010/87 av den 5 februari 2010 om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till registerförare etablerade i tredjeland i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG (EUT L 39, 2010, s. 5), i ändrad lydelse enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/2297 av den 16 december 2016 (EUT L 344, 2016, s. 100).

⁸ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/1250 av den 12 juli 2016 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom skölden för skydd av privatlivet i EU och Förenta staterna (EUT L 207, 2016, s. 1).

Domstolen prövade därefter giltigheten av beslut 2010/87. Enligt domstolen påverkas inte giltigheten av detta beslut enbart av den omständigheten att de dataskyddsbestämmelser som återfinns i detta beslut, på grund av deras avtalsrättsliga karaktär, inte är bindande för myndigheterna i sådana tredjeländer till vilka personuppgifter kan komma att överföras. Domstolen angav däremot att denna giltighet beror på huruvida ett sådant beslut innehåller **effektiva mekanismer som i praktiken gör det möjligt att säkerställa att den skyddsnivå som krävs enligt unionsrätten iakttas och att överföringar av personuppgifter med stöd av sådana dataskyddsbestämmelser avbryts eller förbjuds om dessa bestämmelser åsidosätts eller är omöjliga att iakttas**. Domstolen konstaterade att beslut 2010/87 innehåller sådana mekanismer. Domstolen framhöll i detta avseende bland annat att detta beslut innebär en skyldighet för uppgiftsutföraren och mottagaren av överföringen att i förväg kontrollera att den skyddsnivå som krävs enligt unionsrätten iakttas i det berörda tredjelandet. Beslutet innebär även en skyldighet för mottagaren att informera uppgiftsutföraren om att mottagaren eventuellt inte kan iakttas de standardiserade skyddsklausulerna, varvid det åligger uppgiftsutföraren att avbryta överföringen av uppgifter och/eller häva avtalet med den förstnämnde.

Domstolen prövade slutligen giltigheten av beslut 2016/1250 utifrån de krav som följer av DSF, mot bakgrund av bestämmelserna i stadgan som garanterar respekten för privatlivet och familjelivet, skyddet av personuppgifter och rätten till ett effektivt rättsmedel. Domstolen påpekade att detta beslut i likhet med beslut 2000/520 ger företräde för krav avseende nationell säkerhet, allmänintresset och efterlevnaden av amerikansk lagstiftning, vilket således gör ingrepp i personers grundläggande rättigheter möjliga när deras personuppgifter överförs till detta tredjeland. Enligt domstolen är de **begränsningar av skyddet av personuppgifter som följer av Förenta staternas interna bestämmelser om åtkomst till och användning av sådana uppgifter** som överförts från unionen till Förenta staterna, vilka kommissionen har bedömt i beslut 2016/1250, **inte reglerade på ett sådant sätt att de uppfyller krav som är väsentligen likvärdiga med dem som i unionsrätten uppställs genom proportionalitetsprincipen, eftersom de övervakningsprogram som grundar sig på dessa bestämmelser inte är begränsade till vad som är strikt nödvändigt**. Domstolen grundade sig på de konstateranden som gjorts i detta beslut och påpekade – när det gäller vissa övervakningsprogram – att det av nämnda bestämmelser inte framgår att det föreligger några begränsningar av behörigheten att genomföra dessa övervakningsprogram och att det inte heller finns några garantier för icke-amerikaner som eventuellt omfattas av dessa. Domstolen angav vidare att även om dessa bestämmelser visserligen innehåller krav som är bindande för amerikanska myndigheter i samband med genomförandet av de berörda övervakningsprogrammen, så innehåller de dock inte några rättigheter till förmån för berörda personer som kan göras gällande mot amerikanska myndigheter vid domstol.

När det gäller kravet på domstolsskydd slog domstolen fast att ombudsmannamekanismen i beslut 2016/1250, tvärt emot kommissionens bedömning i detta beslut, **inte tillhandahåller dessa personer något rättsmedel inför ett organ som ger garantier som är väsentligen likvärdiga med dem som krävs enligt unionsrätten, vilka kan säkerställa såväl oavhängigheten hos den ombudsman som avses i denna mekanism som förekomsten av rättsregler som ger ombudsmannen behörighet att anta bindande beslut gentemot amerikanska underrättelsetjänster. Med stöd av dessa skäl ogiltigförklarade domstolen beslut 2016/1250**.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106